

УДК 378.661.011.31:371.14

ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНО - ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ

Христина Мазепа

*Львівський державний медичний коледж імені Андрія Крупинського
вул. Дорошенка 70, 79000 Львів, Україна*

Визначено проблеми, пов'язані з фаховим удосконаленням викладачів, та подано шляхи вдосконалення їхньої професійно-педагогічного рівня в системі підготовки медичних кадрів.

Ключові слова: професійно-педагогічний рівень, фахова переорієнтація, новітні педагогічні технології, інтерактивні методи навчання, комп'ютеризація навчального процесу.

В умовах модернізації освіти на засадах Болонського процесу проблема професійної підготовки фахівців є особливо важливою. Підвищений інтерес науковців і практиків до фахової підготовки зумовлений зміною освітньої парадигми – відбувається перехід від масово-продуктивних форм і методів викладання до індивідуально-творчих, коли готується фахівець зі сформованою потребою у професійній самоосвіті, здатний до саморозвитку і повноцінної самореалізації в обраній професії [5].

З метою реалізації заходів Державної національної програми “Освіта” (Україна ХХІ століття), а також відповідно до закону України “Про вищу освіту”, Національної доктрини розвитку освіти у ХХІ столітті та згідно з програмними положеннями Болонської декларації назріла потреба модернізації професійно-педагогічної освіти і в системі підготовки медичних працівників з метою забезпечення потреб суспільства у кваліфікованих фахівцях з якісною професійно-педагогічною підготовкою.

Ми ставили за мету висвітлити сучасні зміни у моделі професійно-педагогічної підготовки медичних працівників в контексті європейських інтеграційних процесів.

Проблемам підготовки майбутніх спеціалістів-медиків присвячено праці І. Вітенка, О. Грандо, С. Грандо, Г. Кондратенка, Б. Криштопи, В. Кудіна, В. Ороховського, М. Шегедін. Питання теорії та практики виховання студентів вищих медичних закладів досліджували М. Воловська, Т. Дем'янчук, А. Остапенко, А. Ткаченко, Р. Тарасов, Л. Ухлова [4].

Особистість майбутнього фахівця з різною базовою освітою цікавила відомих науковців, учених-дослідників вузького профілю, а також практиків.

Зокрема, професіограму педагогічної діяльності досліджували О. Мороз, О. Киричук, А. Вербицький, Н. Кузьміна, В. Сластьонін, О. Щербаков; механізм професійної адаптації молодого спеціалістів – О. Мороз, О. Кондратюк, В. Барановський, А. Чалов; динаміку процесу формування готовності випускників вищої школи до професійної діяльності – А. Войтенко, В. Колупаєв, В. Нікітенко; психолого-педагогічної основи освітньої діяльності – О. Кондратюк, В. Барановський, А. Чалов; умови професійної майстерності – Ю. Азаров, Г. Грінченко, І. Зязюн, О. Мудрик.

Однак наукових досліджень в галузі професійно-педагогічної підготовки медичних працівників є недостатньо. Тому ця проблема є особливо актуальною сьогодні, коли новим вимірам у реформуванні професійної підготовки майбутніх фахівців є створення нової концепції гуманної освіти, наближеної до життя і діяльності. Професійна діяльність медичного працівника потребує певної системи професійних, психолого-педагогічних і методичних знань, навичок і вмінь, що відповідають сучасним вимогам до професійної підготовки спеціалістів.

Комплексна характеристика молодого фахівця може охоплювати такі компоненти: 1) пізнавально-операційний (творчі здібності, професійна компетентність, високий рівень опанування основ базової освіти); 2) мотиваційний (професійні установки, інтереси, бажання займатися професійною діяльністю); 3) психофізіологічний (діловитість, наполегливість, працездатність, урівноваженість); 4) емоційно-вольовий (емоційне сприйняття, ініціативність, самовладання, професійний оптимізм); 5) оцінний (самооцінка своєї професійної підготовки, оптимальне розв'язання професійних завдань) [3].

Сучасний підхід до проблеми професійно-педагогічної підготовки медичних працівників передбачає створення базової системи психолого-педагогічних і методичних знань, умінь і навичок, яка забезпечує:

- оволодіння психолого-педагогічними закономірностями професійної підготовки спеціаліста медичного профілю;
- оволодіння сучасним комплексом методів, засобів і форм навчання, що охоплює всі сторони й етапи професійної підготовки медичного працівника;
- розвиток сучасного професійного мислення, що дає змогу кваліфіковано вирішувати професійні проблеми.

Сучасні вимоги до професійно-педагогічної підготовки медичних працівників намагається втілити у свою професійну діяльність колектив Львівського державного медичного коледжу (ЛДМК) ім. Андрея Крупинського, якому цього року виповнилося 235 років. Цей навчальний заклад звертає особливу увагу на проблеми реформування медсестринської освіти в Україні, є лідером в наданні вищої професійної освіти студентам

спеціальностей “Сестринська справа” та “Лабораторна діагностика”. Педагогічний колектив є співавтором створення стандартів вищої професійної освіти з цих двох спеціальностей, створення навчальних планів, програм для різних дисциплін, підручників, посібників, атласів, методичних рекомендацій та іншого методичного забезпечення.

Педагогічні працівники коледжу вже з 1993 року працюють за модульно–рейтинговою системою. Тому інноваційні зміни та нові реалії викладацької діяльності були сприйняті колективом, як новий етап в удосконаленні професійного становлення викладача, розвитку його фахових, інтелектуальних, моральних, психолого-педагогічних та науково-дослідних знань та умінь.

Беручи до уваги сучасні тенденції розвитку освіти майбутніх медиків, зміни в суспільстві та вимоги до випускників медичних навчальних закладів, потрібно удосконалювати професійно-педагогічну майстерність викладачів-медиків. Не завжди добрий фахівець може бути педагогом, добрим викладачем дисципліни, людиною, що має тісний контакт зі студентами і є для них позитивним прикладом.

Аналіз кадрового забезпечення в ЛДМК ім. Андрея Крупинського виявив, що майже 75 % викладачів закінчили медичні навчальні заклади, а лише близько 25% мають педагогічну освіту. Контингент викладачів поновився завдяки зміні поколінь, багато молодих лікарів влилося в лави викладачів у 2006–2008 роках.

Перед колективом Львівського медичного коледжу ім. Андрея Крупинського виникло чимало проблем, пов'язаних з “омолодженням” колективу, фаховою переорієнтацією викладачів, посиленням професійно-педагогічної підготовки фахівців, а саме:

- мотивація педагогічної підготовки викладача-медика;
- потреби викладача-медика в опануванні основних засад педагогіки, зокрема дидактики;
- психологічна готовність викладача-медика займатися навчальною та виховною діяльністю з молоддю;
- засвоєння методик проведення теоретичних та практичних занять;
- методичне забезпечення занять;
- застосування ТЗН, інтерактивних методик, найновіших технологій для інтенсифікації навчального процесу;
- використання Інтернету, комп'ютерних технологій, сучасних підручників, посібників для аудиторної та самостійної поза аудиторної діяльності;
- уміння оцінювати знання студентів, проводити модульно-рейтингову оцінку знань згідно з вимогами Болонського процесу;
- бажання самоосвіти, удосконалення педагогічної освіченості.

Педагог, володіючи твердими знаннями щодо свого предмета, повинен бути ще й актором, добрим оратором, товаришем студента, людиною, що володіє різними методами проведення занять залежно від ситуації, має тверді моральні засади, є гуманістом, інтелектуалом, поліглотом, має естетичний вигляд, вміло застосовує міміку, жести та ін.

Для вирішення проблем удосконалення професійно-педагогічного рівня викладачів-медиків ЛДМК ім. Андрея Крупинського проводить такі заходи:

- заняття в “Школі молодого викладача” (ознайомлення з навчальним закладом, методичним кабінетом, програмами дисциплін, формами ведення занять, методичним забезпеченням теоретичних та практичних занять, оформленням навчальної документації);
- курси підвищення кваліфікації в Українському національному медичному університеті ім. О. О. Богомольця (кафедра педагогіки розробила методичні матеріали дидактичного спрямування для викладачів у системі підготовки медичних кадрів);
- “майстер класи” провідних викладачів-методистів, викладачів вищої кваліфікаційної категорії, викладачів наукового спрямування;
- заняття в “Лекторії професійної майстерності” – молоді викладачі мають змогу ознайомитися з найновішими досягненнями медичної науки та практики, застосуванням новітніх фармацевтичних препаратів, технологій лікування, технологій діагностики, новітніх перспективних засад медсестринської діяльності, технічного забезпечення лабораторного діагностування;
- засідання циклових (методичних) комісій з метою ознайомлення з новітньою літературою, реферативним оглядом фахових журналів, обміну досвідом з досвідченішими викладачами, обговоренням актуальних питань навчання та виховання в навчальному закладі;
- заняття в “Школі педагогічної майстерності” з метою пропаганди педагогічних знань серед викладачів коледжу. На заняттях цієї школи виступають провідні педагоги Львівщини, співробітники кафедри педагогіки Львівського національного університету ім. Івана Франка, методисти, викладачі коледжу, науковці Львівського відділення інституту педагогіки та психології АПН України.

Також викладачі проводять тренінгові заняття з питань комунікативної співпраці, з методики запобігання та виходу з конфліктних ситуацій, з проведення ігрових технологій, з технологій проблемного навчання та з методик застосування інтерактивних технологій в медичній освіті.

Такий комплексний підхід до вирішення проблем удосконалення професійно-педагогічного рівня викладачів у системі підготовки медичних кадрів дає позитивний результат, а саме: молоді викладачі легше адаптуються

до нового середовища, викладачі-медики систематично беруть участь у процесі здобуття педагогічних знань, готуються до занять, працюють з педагогічною літературою, аналізують її, беруть участь в обговоренні педагогічних проблем, висловлюють свої думки, творчо мислять, дискутують, самостійно приймають професійні рішення.

1. Глобалізація і Болонський процес: проблеми і технології: Кол. моногр. К., 2005.
2. Державна національна програма “Освіта. Україна XXI століття”. К., 1994.
3. Лисак В. Психолого-педагогічна підготовка студентів у вищому навчальному закладі економічного спрямування // Вісн. Львів. ун-ту. Сер. пед. 2005. Вип. 20. С. 71–77.
4. Мазепа Х. Історико-педагогічні аспекти підготовки медиків // Вісник Львів. ун-ту. Сер. пед. 2004. Вип. 18. С. 37–43.
5. Стрельніков В. Підготовка викладачів до проектування дидактичних систем // Пед. і псих. проф. освіти. 2006. № 2. С. 9.

PECULIARITIES OF PEDAGOGICAL PROFESSIONAL TRAINING OF MEDICAL SPECIALISTS

Khrystyna Mazepa

*Andrej Krupyns'ky State Medical College of L'viv
Doroshenko Str., 70, UA – 79000 L'viv, Ukraine*

The author defines some issues concerning professional improvement of high school teachers and presents the ways of teacher professional improvement in the system of medical training.

Key words: pedagogical professional level, professional orientation, new teaching technology, interactive teaching methods, computerization of teaching process.

ОСОБЕННОСТИ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ПОДГОТОВКИ МЕДИЦИНСКИХ РАБОТНИКОВ

Христина Мазепа

*Львовский государственный медицинский колледж имени Андрея
Крутинского ул. Дорошенка 70, 79000 Львов, Украина*

Определены проблемы, которые связаны с профессиональным усовершенствованием преподавателей, и указаны пути усовершенствования их профессионально-педагогического уровня в системе подготовки медицинских кадров.

Ключевые слова: профессионально-педагогический уровень, профессиональная переориентация, новейшие педагогические технологии, интерактивные методы обучения, компьютеризация учебного процесса.

Стаття надійшла до редколегії 11.06.2008

Прийнята до друку 09.10.2008